

Часто люди вважають, якщо продукт безкоштовний, то він поганий, але це не у випадку з Apache OpenOffice. Він зручний у використанні, до нього швидко звикаєш, а головне те, що він – безкоштовний.

Джерела:

- 1) Федюков С. Сфера применения OpenOffice [Електронний ресурс]] / Сергій Федюков // Режим доступу: <http://www.on-line-teaching.com/openoffice/01.html>.
- 2) Офіційний сайт OpenOffice [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.openoffice.org>

Структура типової електронної бібліотеки вищого навчального закладу в системі EPRINTS *Прилуцька Н.С.*

*Житомирський державний університет імені Івана Франка,
prilutska@gmail.com*

The article considers the notion of typical electronic library, examines its structure, digital informational holdings and informational structure of electronic library of the university in Eprints system.

В Україні в 2009 році прийнята Концепція Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи "Бібліотека - XXI", що спрямована на вирішення проблеми ефективності використання і забезпечення доступності документів, які зберігаються у бібліотечних, архівних та музейних фондах.

Для вищого навчального закладу необхідність створення електронної бібліотеки (ЕБ) зумовлена потребою вирішення проблеми інформаційної недостатності та своєчасного збереження наявних інформаційних ресурсів власної бібліотеки з традиційними фондами друкованих матеріалів та документів на паперових носіях.

Типова електронна бібліотека – це автоматизована інформаційна система функції, задачі, компоненти якої відповідають визначеним типологічним ознакам і яка дозволяє створювати, накопичувати, зберігати, обробляти, представляти й використовувати визначені згідно напрямків діяльності ВНЗ електронні інформаційні ресурси (ЕІР), служить для забезпечення інформаційних потреб студентів, аспірантів, викладачів, науковців, співробітників ВНЗ, інших категорій користувачів.

Типова ЕБ університету повинна забезпечувати реалізацію узагальнених функцій:

- фундаментальні (освітня, наукова, фондоутворювальна, інформаційно-пошукова, локального доступу);
- спеціальні (віддаленого доступу, інформаційно-сервісна);
- факультативні (просвітницька, інформаційно-довідкова, дослідницька, інтеграційна).

Застосування принципу типовості дасть змогу:

- створити структуру тематично орієнтованого фонду інформаційних ресурсів для їх локального та віддаленого використання студентами та викладачами навчального закладу;
- розробити типову структуру ЕБ, яка має колекції електронних ресурсів, службу каталогів, засоби навігації, пошуку та відображення даних, службу допомоги читачам;
- реалізувати технологію введення – видалення інформаційних об'єктів, їх інтеграцію та реструктуризацію;
- реалізувати технологію конверсії друкованих матеріалів в електронну форму;
- розробити автоматизоване середовище роботи з каталогами та інформаційними ресурсами.

Створення ЕБ потребує організації комплексу заходів щодо створення, підтримки й використання електронних інформаційних ресурсів для всіх напрямків діяльності закладу. Саме тому розроблений проект концепції, що містить опис основних принципів організації типової ЕБ ВНЗ, підходів до реалізації цих принципів, направлений на вдосконалення процесів обслуговування читачів та є основою для розробки, впровадження, підтримки та розвитку ЕБ конкретного ВНЗ.

Електронний інформаційний фонд ЕБ складається з електронних інформаційних ресурсів, які створюються як сукупність баз даних електронних тематичних колекцій, бази даних порталу, електронних каталогів. Ці ресурси створюються для забезпечення виконання інформаційних потреб користувачів вищого навчального закладу та зовнішніх користувачів. Тематична направленість електронних колекцій визначається напрямками діяльності університету. Електронні тематичні колекції мають в своєму складі електронні документи та посилання на адреси мережових електронних інформаційних джерел.

Інформаційна інфраструктура типової ЕБ складається з автоматизованого технологічного комплексу, ЕІР та служб підтримки функціонування ЕБ.

До складу автоматизованого технологічного комплексу входять:

- автоматизовані інформаційні системи (АІС): комплектація електронного інформаційного фонду ЕБ інформаційними колекціями, створення та накопичення електронних інформаційних ресурсів електронної бібліотеки ВНЗ, каталогізація електронних інформаційних ресурсів, збереження електронних інформаційних ресурсів, підтримка функціонування порталу типової ЕБ;
- автоматизовані робочі місця (АРМ): сертифікація і видача грифу на електронне видання власного виробництва у вищому навчальному закладі, адміністратор баз даних, системний адміністратор, читач в залі бібліотеки, обслуговування читачів в залі бібліотеки, реалізація послуг читача Інтернет, формування статистичних звітів.

Склад електронних інформаційних ресурсів типової ЕБ ВНЗ: електронні документи за напрямками діяльності ВНЗ, електронні документи громадських організацій ВНЗ, електронні енциклопедії, словники, довідники, електронна художня література, програмне забезпечення, яке знаходиться у вільному доступі, електронні літературно-художні, суспільно-політичні, науково-популярні, виробничо-практичні та масові газети, журнали і видання, електронні картографічні видання, нотні видання, альбоми, атласи.

Служби підтримки функціонування ЕБ. Підтримка функціонування електронної бібліотеки ВНЗ повинна здійснюватись кадровим складом служб підтримки, які організуються на основі співробітників традиційної бібліотеки та інших підрозділів ВНЗ.

При створенні структури типової електронної бібліотеки нами був проведений аналіз функціональних можливостей існуючих електронних систем збереження даних (DSpace, EPrints, Greenstone). Системи порівнювалися за такими критеріями: можливість пошуку та навігації, можливість розмежування доступу та самокаталогізації, структура та метадані електронних документів, можливість обміну за різними протоколами. Варто зазначити, що все розглянуте програмне забезпечення є вільно поширюваним. Всі системи надають повнотекстовий і атрибутний пошук різної повноти, профіль метаданих, заснований на Dublin Core. Найбільш функціонально повною системою можна вважати EPrints, частина наданих нею можливостей взагалі відсутня в інших системах.

Застосування принципів типовості дозволить підвищити ефективність розробки структури та впровадження ЕБ в конкретному навчальному закладі.

Джерела:

- 1) Армс В. Электронные библиотеки [текст] /пер. с англ. – М.: ПИК ВИНТИ, 2001. – 276 с.
- 2) Концепція Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи "Бібліотека – XXI" [Електронний ресурс] / [схвалено розпорядж. Кабінету Міністрів України від 23 груд. 2009 р. № 1579-р] // Веб-сайт Верховної Ради України. – 2009. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1579-2009-%F0>.
- 3) Новицкий А.В., Резниченко В.А., Проскудина Г.Ю. Создание научных архивов с помощью системы Eprints. Электронные библиотеки. – 2006. – Том. 9. – Вып. 4. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.elbib.ru/index.phtml?page=elbib/rus/journal/2006/part4/Novitski>. – Заголовок з екрану.